

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

08 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în următoarea componență:
Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan, Nadejda Toma, Victor Boico,

a judecat în ședință, fără participarea părților, recursul în anulare declarat de avocatul Țurcan Veaceslav în numele lui Kuzmenko Iurii, prin care solicită casarea „sentinței Judecătoriei orășenești Tiraspol din 02 aprilie 2020” și „deciziei Judecătoriei Supreme a RMN din 19 mai 2020”, în cauza penală, în privința lui

Kuzmenko Iurii XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de recurs în anulare de la 01.09.2020 până la 08.02.2021.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința „Judecătoriei orășenești Tiraspol din 2 aprilie 2020” Kuzmenko Iurii a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii, prevăzute de art. 155 alin. (3) p. a) Cod penal al “RMN” și condamnat la 4 ani închisoare, cu confiscarea averii, cu executarea pedepsei în penitenciarul cu regim obișnuit.

2. Nefiind de acord cu această sentință, Kuzmenko Iurii a atacat-o în instanța ierarhic superioară din “RMN”, din numele apărătorilor săi Merjuc A.2 și Chiricenco O.3

3. Prin decizia „Judecătoriei Supreme a “RMN” din 19 mai 2020” sentința „Judecătoriei orășenești Tiraspol din 2 aprilie 2020” a fost modificată cu excluderea din partea rezolutivă a pedepsei suplimentare în formă de confiscare a averii. În rest, au fost menținute dispozițiile sentinței atacate.

4. Hotărârile nominalizate sunt atacate cu recurs în anulare de către avocatul Țurcan Veaceslav în numele lui Kuzmenko Iurii, prin care se solicită casarea și recunoașterea ca fiind emise contrar legislației Republicii Moldova.

În argumentarea celor solicitate, recurentul menționează că, la caz, sunt prezente temeiurile prin care se impune soluția recunoașterii „actelor judiciare” privind condamnarea și arestarea lui Kuzmenko Iurii, ca fiind ilegale, revendicând faptul că ultimul a fost condamnat de către o „instanță de judecată” din „autoproclamata R.M.N.”, care nu întrunește elementele prevăzute de legislația Republicii Moldova și care nu era competentă în sensul articolului 6 al Convenției Europene să judece cauza dată.

În drept, avocatul își întemeiază recursul declarat pe prevederile art. 1 și 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, art. 1, 3, 114, 115 din Constituție, art. 15 al Legii privind organizarea judecătorească nr. 514-

XIII din 06.07.1995, alin. (1), art. 1 al Legii cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești nr. 76 din 21.04.2016, art. 29 alin (1), 67-68, art. 251 alin. (1), (2), 452-454 Cod de procedură penală a Republicii Moldova.

5. Judecând recursul în anulare declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide asupra admiterii acestuia, relevând următoarele argumente în susținerea acestei statuări.

Așadar, pornind de la prevederile art. 1 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, amintim că Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

Totodată, potrivit art. 3 alin. (1) și (2) al Legii Supreme se stipulează că, teritoriul Republicii Moldova este inalienabil, iar frontierele țării sunt consfințite prin lege organică, respectându-se principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

La 02 septembrie 1990, așa numită „Republică Moldovenească Nisteană-R.M.N.” și-a declarat independența față de Republica Moldova, iar ulterior, și-a creat o structură proprie de stat cu atribute proprii (miliție, procuratură, instanțe judecătorești), care până în prezent activează în baza unei legi contrare legislației Republicii Moldova și standardelor internaționale.

Aceste unități para statale (*miliție, procuratură, instanțele judecătorești*) nu au fost și nu sunt supuse controlului din partea autorităților constituționale ale Republicii Moldova și monitorizării din partea instituțiilor internaționale.

Prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997, a fost ratificată Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și protocoalele adiționale la această Convenție, unde în art. 1 pct. 1) din hotărâre, se specifică că, „*Republica Moldova declară că nu va putea asigura respectarea dispozițiilor Convenției în ce privește omisiunile și actele comise de organele autoproclamatei republici nistrene pe teritoriul controlat efectiv de ele, până la soluționarea definitivă a diferendului din această zonă*”.

Prin dispoziția art. 1 al Convenției se statuează faptul că statele părți, trebuie să răspundă de orice încălcare a drepturilor și libertăților protejate de Convenție, comise asupra indivizilor aflați sub „*jurisdicția*” lor.

Exercitarea jurisdicției este o condiție necesară pentru ca un stat contractant să fie considerat responsabil de actele sau omisiunile care i se impută și care dau loc unei plângeri de încălcare a drepturilor și libertăților anunțate în Convenție.

Expresia „*relevând din jurisdicția lor*” din art. 1 al Convenției, din punct de vedere al dreptului internațional public trebuie să fie înțeleasă, ca semnificând faptul că competența jurisdicțională a unui stat este în primul rând teritorială, dar de asemenea, în acest sens se presupune, că aceasta se exercită în mod normal pe întreg teritoriul statului. Această presupunere poate fi limitată în circumstanțe excepționale în special, atunci când un stat este împiedicat de a-și exercita autoritatea pe o parte a teritoriului său, ceea ce ar putea fi rezultatul unei ocupații militare, prin forțele armate ale unui alt stat care controlează efectiv acest teritoriu (*a se vedea cauza Loizidou vs. Turcia*).

Față de cele ce preced, Colegiul penal lărgit remarcă că, în cauza Ilașcu și alții vs. Moldova și Rusia (*hotărârea CtEDO din 08 iulie 2004*) privitor la cele declarate de către Guvern, precum că Republica Moldova nu deține controlul asupra unei părți din teritoriul său național, anume regiunea transnistreană, Curtea Europeană a reamintit că „*declarația*” consemnată de Moldova în instrumentul său de ratificare a Convenției la subiectul lipsei de control a autorităților legitime moldovenești asupra teritoriului transnistrean nu constituie o rezervă validă în sensul art. 57 al Convenției.

Prin urmare, în același context Curtea Europeană a reiterat că „*(...) totuși chiar în absența controlului efectiv asupra teritoriilor transnistrene, Republica Moldova are obligația pozitivă prevăzută în art. 1 al Convenției de a lua măsuri care sunt în puterea sa și în conformitate cu dreptul internațional – fie de ordin economic, diplomatic sau juridic sau de altă natură – în scopul de a asigura reclamanților respectul drepturilor garantate de Convenție*”.

Astfel, Curtea de la Strasbourg subliniază că, atunci când un stat controlat este împiedicat de a-și exercita autoritatea asupra întregului său teritoriu, printr-o situație de facto constrângătoare, cum ar fi stabilirea unui regim separatist însoțit sau nu de ocuparea militară a teritoriului de către un alt stat, acest stat nu încetează să-și exercite jurisdicția în sensul art. 1 al Convenției asupra acelei părți a teritoriului care este temporar supusă unei autorități locale susținute de forțele rebele sau de un alt stat.

Potrivit art. 114 și 115 din Constituția Republicii Moldova, art. 1 a Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26 martie 1996, art. 1 al Legii cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 „*Justiția în Republica Moldova se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești - prin Curtea Supremă de Justiție și prin alte instanțe judecătorești în conformitate cu Constituția*”.

Astfel, puterea judecătorească, potrivit legislației citate, se exercită numai prin instanța judecătorească în persoana judecătorului, investită constituțional cu atribuții de înfăptuire a justiției, pe care le execută în baza legii.

Conform art. 6 al Convenției Europene, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

La caz, Colegiul penal lărgit reține că, Kuzmenko Iurii a fost condamnat de „*instanțele de judecată*” din „*autoproclamata R.M.N.*”, care nu au fost constituite conform legii și care în mod ilegal și-au asumat atribuții de înfăptuire a justiției în regiunea transnistreană, în consecință ultimul fiind privat de dreptul la un proces echitabil prevăzut de lege.

În continuare, Colegiul penal lărgit relevă că, în conformitate cu art. 25 alin. (6) Cod de procedură penală, sentințele și alte hotărâri judecătorești ale instanțelor nelegitime nu au putere juridică și nu pot fi executate.

Potrivit art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală, este stipulat că încălcarea prevederilor legale, care reglementează desfășurarea procesului penal atrage

nulitatea actului procedural în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluia act.

Totodată, alineatul (2) al aceluiași articol, prevede că încălcarea prevederilor legale la compunerea instanței, atrage nulitatea absolută a actului procedural.

De asemenea, Colegiul penal lărgit reamintește că potrivit art. 25 alin. (5) Cod de procedură penală, sentințele și alte hotărâri judecătorești în cauza penală pot fi verificate nu mai de către instanțele judecătorești respective în condițiile prezentului cod, iar conform alin. (6) al aceluiași articol sentințele și alte hotărâri judecătorești ale instanțelor nelegitime nu au putere juridică și nu pot fi executate.

Având în vedere cele expuse supra, Colegiul penal lărgit conchide că, copiile materialelor cauzei deferite spre examinare urmează a fi expediate Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru a fi întreprinse toate măsurile legale întru verificarea în ordinea prevăzută de legislația în vigoare, a alegațiilor invocate de recurent în cererea de recurs.

6. În conformitate cu prevederile art. 456 alin. (1), 457, 251 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

d e c i d e:

admite recursul în anulare declarat de avocatul Țurcan Veaceslav în numele lui Kuzmenko Iurii, declară „sentința Judecătoriei orășenești Tiraspol din 02 aprilie 2020” și „decizia Judecătoriei Supreme a RMN din 19 mai 2020”, în cauza penală în privința lui Kuzmenko Iurii XXXXXX, lovite de nulitate absolută, ca hotărâri adoptate de organe neconstituționale.

Copia materialelor se expediază Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru a întreprinde în cauză toate măsurile prevăzute de legislația Republicii Moldova.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la *08 februarie 2021*.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan

Nadejda Toma

Victor Boico